

SESIJA. SESIJA...

KAIP SEKASI PIRMAKURSIAMS?

beveik vien vaikinai. Dauguma jų, matyt, gyvena nusiramino ir apatijos nuotaikomis, nesirūpindami savo mokymosi rezultatais. Daugiau kaip pusė visų šios grupės studentų beveik nelankė mokyklinės higienos užsiėmimų, ir štai rezultatas: visi tokie „studentaujantys“ negavo įskaitos. Fizikos ir matematikos fakulteto dekanato sekretorė pažymėjo, kad anksčiau visada silpniau mokydavosi matematikai, o šiemet — atvirkščiai. Ji nuogaštuoja, kad iš fizikų grupės po šios sesijos gali likti tik vienas pogrūpis.

Matematikos — informatikos specialybės pirmakursių grupė sudaryta daugiausia iš medalininkų (jų šioje grupėje net 16!). Tačiau pirmajame informatikos egzamine jau suklupo D. Andriulis, A. Baškytė ir O. Beržanskytė. Tikimės, kad tai laikinos nesėkmės.

Matematikos-fizikos specialybės studentai pirmakursiai jau laikė algebros ir geometrijos egzaminą. Rezultatai ir čia ne itin geri. Nors šis egzaminas vyko sausio 22 dieną, į jį neatvyko net 7 studentai, o A. Boguševičius ir R. Jucikas gavo nepatenkinamus įvertinimus. Labai gerai šį egzaminą išlaikė tik trys šios grupės pirmakursiai: E. Daujotas, D. Leimontaitė ir T. Seputis.

Zenonas RIPINSKIS

Algirdo MUSNECKIO nuotraukose: egzaminų Fizikos ir matematikos fakultete metu.

APIE MUS

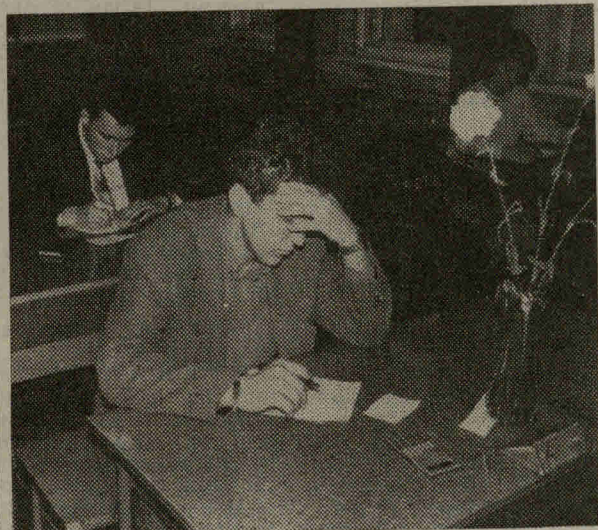
Dori žmonės visame pasaulyje gerai supranta, kas vyksta Lietuvoje. Noriu pacituoti keletą sakinių iš privataus laiško. Žymus čekų kalbininkas, kelių monografių ir daugybės straipsnių bendrosios kalbotyros ir kalbos istorijos klausimais autorius, kapitalinio senosios čekų kalbos žodyno sudarytojas Igoris Nemečas rašo:

„Skubu rašyti, kad išreikščiau užuojautą ir solidarumą šiomis sunkiomis jūsų Tėvynės dienomis, kad žinotumėte, jog visi sąmoningi čekai dvasioje su jumis, nes gerai supranta, kas vyksta. Savo solidarumą išreiškiame demonstracijomis, savo Prezidento žodžiais, įvairiomis rezoliucijomis ir daugeliu kreipimųsi spaudoje. Visi esame sukręsti tuo, kad tankais norima išlaikyti gėdingo Ribentropo—Molotovo paktą, t. y. Hitlerio—Stalino susitarimo, padarinius. Pas mus kiekviena šeima žino, ką atneša svetimi tankai tautai, kuriai niekas kitas negrasina, o tik tų tankų vadai. Todėl kiekvieną dieną apie juos galvojame“.

Doc. A. GUDAVICIUS

KONKURSAI TĖSIAMAS

Primename, kad tęsiasi konkursas akyliausiam dėstytojui nustatyti. Prašome gerb. dėstytojus informuoti redakciją apie pagautuosius nusirašinėjant per šios sesijos egzaminus iki vasario 13 dienos. Nugalėtojus premijuosime!

Sesija pirmakursiui — tai pirmasis jėgų patikrinimas, reikalaujantis ne tik žinių, susikaupimo, valios, bet ir mokėjimo rimtai rengtis kiekvienam egzaminui. Tal, žinoma, nėra lengva. Pirmasis egzaminas visada turi ir jaudulio bei baimės atspalvį. Ypač neramu būna už auditorijos durų, kol lauki savo eilės, kai sunkiau atsidūsti, kai nepasiseka draugui. O viltį visada

didina žinia, kad kažkas gavo gerą pažymį, ištraukė nesunkų bilietą ir t. t.

Apie pirmakursių pirmąją sesiją, jos rezultatus kalbėti dar anksti, tačiau vis dėlto įdomu buvo sužinoti, kaip ją pradėjo Fizikos ir matematikos fakulteto pirmakursiai. Pirmųjų egzaminų rezultatai didelio optimizmo nekelia. Ypač nelinksma padėtis fizikos specialybės studentų grupėje. Joje mokosi

(Tęsinys. Pradžla „Pedagoge“ Nr. 2)

7. Ar pasiseks?

Man regis, kad pamažu atsisakysime buvusio tarybinio studentų vertinimo modelio. Prisiminsime savo tradicijas, kai ką pasiskolinsime iš Vakarų, kai ką sukursime visai naujai. Gyvenimas smarkiai pakito. Tai, kas tiko prieš karą, dabar gali būti nebeefektyvu. Tik atvirai pasakysiu, kad nieko iš viso šito gali dar ilgai neišieiti. Sakysime, pateks šis pasiūlymas į nekompetentingas rankas (tarkime į deputato — švietimo profano), nuo kurio sprendimas priklausys, ir viskas bus palaidota. Be to, lietuviškas konservatyvumas ar užgautos asmeninės ambicijos (jei ne aš mintį iškelčiau, jei idėja ne mano, tai geriau tegul ji prasmenga) gali nesunkiai nužudyti kūdikį dar jam negimus. Gaila, kad daug kam nerūpi tautos švietimo ateitis, daugelis tik vaizduoja save patriotais. Progininkai ir tiek. O vis dėlto nenusiminkime. Tik einantis ateina.

8. Kas jau dabar padaryta?

Reikia praktiškai veikti tuoj pat. Beje, aš pritariu Mokslo ir studijų įstatymo projekto 28 straipsniui (studijų kvalifikaciniai laipsniai): „Lietuvos pripažįstamos vienos, dviejų ar kelių pakopų studijos, kurias baigus gali būti suteikiami bakalauras, magistro arba kiti kvalifikaciniai laipsniai. Kvalifikacinius reikalavimus šiems laipsniams nustato aukštosios mokyklos“. Straipsnis geras, bet netobulas. Įvertinant pedagoginio aukštojo mokslo socialinę svarbą ir esamą mokyklos krizę, būtina numatyti specialiai ir intensyvesnę mokytojų rengimo specifiką. Per daug didelė sfera, kad ją pamirštume, įterpę į bendrą schemą.

9. Ką aš dar siūlyčiau?
Siūlyčiau iš šio bendro straipsnio išskirti šiuos penkis postraipsnius:

28.1. Atsižvelgiant į mokytojų profesijos specifiką (pedagogas ir dalyko specialistas) išduoti du diplomus: pedagogo ir dalyko dėstytojo.

28.2. Įteisinti šiuos mokytojo (pedagogo ir dalyko specialisto) kvalifikacinius laipsnius: a) mokytojas (pedagogas ar dalyko specialistas) be kvalifika-

MOKYTOJAS—MAGISTRAS! NUO KADA?..

Doc. J. KAŠYS

cinio laipsnio, b) mokytojas bakalauras, c) mokytojas magistras.

28.3. Parengti atitinkamus nuostatus apie galimybę vėliau, neatitruksiant nuo tiesioginio darbo, įsigyti kvalifikacinius laipsnius. Numatyti atvejus, kai šie laipsniai eliminuojami (prarandami).

28.4. Kvalifikaciniai laipsniai teikia tam tikrą prioritetą. Parengti nuostatus apie kvalifikacinius laipsnius, numatant materialines, socialines, moralines paskatas.

28.5. Kvalifikacinių laipsnių reikalavimus (mokytojų programas, atskaitymo formas...) parengia kiekviena aukštoji mokykla autonomiškai. Kultūros ir švietimo ministerija užtikrina, kad programos nebūtų per lengvos arba per sunkios ir kad jų turinys smarkiai nesiskirtų, lyginant atitinkamo profilio mokyklas. Pavyzdžiui, magistro — matematikos mokytojo pasirėngimas turėtų būti artimas ir Šiaulių, ir Vilniaus pedagoginiuose institutuose, ir Vilniaus universitete (būsimų matematikos mokytojų).

10. Kvalifikaciniai laipsniai — ne puošmena.

Mokytojo kvalifikaciniai laipsniai — ne kosmetinė puošmena ir ne pasipukavimo pretekstas, bet didesni ir pedagoginiai, ir dalykiniai reikalavimai. Tikimybė tokia, kad pedagogas magistras dirbs geriau už mokytoją be kvalifikacinio laipsnio. Žinoma, bus ir išimčių. Manėčiau, kad į magistro egzaminus būtų įtrauktas ir egzaminas iš užsienio kalbos. Ir platesnis psichologijos kursas taip pat.

11. Ką pasakys mano oponentai?

Nemanau, kad studijų diferencijuotam galutinio rezultato vertinimui visi pritaris. Oponentai mes mažiausiai tris, jų manymu, nenuginčijamus kozičius: a) įvedus laipsniavimą, mi-

ti kvalifikacinius. Mokslo laipsniai palikti tik du — daktaro ir habilituoto daktaro.

Man regis, kad reikia tikrai savos mokslo laipsnių ir vardų sistemos, kuri priartėtų prie Vakarų šalyse esančių modelių. Vokietijoje turi galias tradicijas būtent du daktaro laipsniai. Nieko neižaisime, jei dabartiniai mokslų kandidatai taps daktarais, o daktarai — habilituotais daktarais (doctor habilitus — lot. „parengtas, kvalifikuotas“). Esant tokiam laipsnių sistemai, aukštesnias mokyklas galėtų papildyti iš karto laipsniuoti jauni dėstytojai — magistrai, rečiau — bakalaurai. Ar ne gražu ir kilnu, jei mokykloje prigyty kreipiniai: „Pone magistrė“ arba „Garbusis magistrė!“, „Gerbiamasis bakalaurė!“ Oficialiuose raštuose taip pat tikėtų save tituluoti kvalifikaciniais laipsniais.

13. Laipsniai — dar ne panacėja.

Pedagoginių institutų studentų studijų reorganizavimas, įteisinant mokytojų kvalifikacinius laipsnius — svarbi švietimo darbuotojų prestižo kėlimo priemonė. Tačiau nereikėtų suprasti, kad ši pertvarka, nors ji ir esminė, išspręstų mokyklos krizę apskritai. Mokytojų kvalifikaciniai laipsniai, priartinantys mus prie Vakarų, yra tik vienas iš esminių kompleksinės mokyklos krizės sprendimo grandžių. Taip pat manau, kad negali būti kitokių, gal net geresnių šios problemos alternatyvinių sprendimų.

14. Ieškau bendraminčių.

Ir klausimai pačiam sau: nuo kada taip bus? O gal — ar iš viso taip bus? Jei būčiau kultūros ir švietimo ministras, jau ši rudenį mokytojus rengiantys aukštųjų mokyklų fakultetai dirbtų pagal šią (o gal kitą alternatyvinę, žinoma, geresnę) programą. Nepaisydami gremėdiškos visų lygių valdymo struktūros ir neišvengiamų „demokratijos“ pagalių! Aš žinočiau, kaip praktiškai realizuoti kvalifikacinių laipsnių sistemą, kaip šia linkme pertvarkyti Lietuvos mokytojų kvalifikacijos institutą. Deja, aš ne ministras, ne Aukštųjų mokyklų departamento di-

(Nukelta į 4 psl.)

REPLIKA

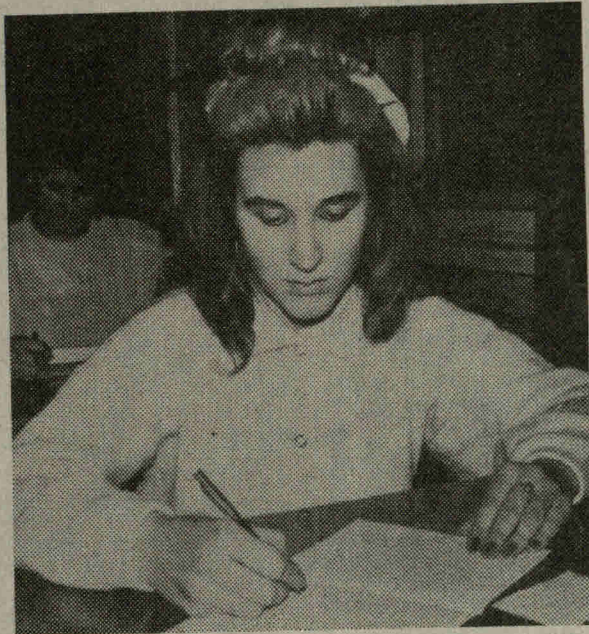
KAD NEBŪTŲ NEAIŠKUMŲ

Gerbiamoji redakcija! Norėdama, kad tuščiai nebūtų laužomos ietys, tai yra, kad diskusijoje apie aukštosios mokyklos pertvarką nebūtų kritikuojami neteisingai suprasti teiginiai, noriu pareikšti štai ką.

1. Ne tik Šiaulių pedagoginiame institute, bet ir kitose aukštosiose mokyklose yra profesorių (ir kito rango dėstytojų ir net vadovų), kurie teigia, kad rengiant gerus ir net labai gerus mokytojus, užtenka, kad absolventas būtų „geras dalyko specialistas, visapusiškai išsilavinęs ir kultūringas, be to, kad dar turėtų nors šiekia tokią Dievo dovaną — mylėtų vaikus ir mokėtų su jais bendrauti“ (žr. A. Gudavičiaus str. „Pedagoge“ 1991 m. sausio 11 d.). Vadinasi, mokytojui visai nereikia pedagogikos, psichologijos, mokyklinės higienos, dalykų dėstymo metodikų žinių... Šių idėjų šalininkai jau pasiekė, kad mokymo planuose minėtoms disciplinoms liko nedidelis valandų skaičius.

Kaip jau rašiau, praėjusių metų rudenį Vilniuje susirinkę visų aukštųjų mokyklų pedagogai nutarė (ir sieks, kad tai būtų įstatymiškai įteisinta), kad būtina nustatyti pedagoginio ir psichologinio parengimo minimumą (pedagogikos

ir psichologijos disciplinų kvalifikacinius reikalavimus). Kas gi tas minimumas? Tai disciplinų ciklas, kurį išklausę būtinai turėtų būti atestuoti tie, kurie nori būti mokytojais. Paaiškinsiu remdamasi pedagogika. Iki šiol permums skirtas valandas galėjome trumpai išdėstyti pedagogikos pagrindus, daktiką, auklėjimo teoriją ir pedagogikos istoriją. Dabar nerašysiu apie šių dalykų turinį, geriau ar blogiau jis buvo atskleidžiamas. Yra Respublikoje priimtos programos, ir mūsų katedros dėstytojai nė kiek ne blogiau kaip ir kitų aukštųjų mokyklų dėstytojai jas žino ir sugėba dalykus išdėstyti. Reikalas tas, kad minėtų pedagogikos disciplinų neužtenka geram mokytojo parengimui. Todėl į pedagogikos ciklo minimumą turėtų įeiti tokie dalykai, kaip ugdymo filosofija, lyginamoji pedagogika, socialinė, gal ir liaudies pedagogika, naujosios pedagoginės srovės ir pan. Pradinio mokymo spec. studentai turėtų išmanyti ir ikimokyklinę pedagogiką, vaikų žaidimus ir jų organizavimo metodiką bei kitas panašias disciplinas. Tai turėtų sudaryti pedagogikos minimumą. Panašiai ir su psichologija. Yra nemažai būtinų dis-

ciplinų, kurios dėl riboto valandų skaičiaus kol kas nedėstomos.

Norint įgyvendinti šį minimumą ir buvo numatyta, jog mokymo planuose pedagogikos ir psichologijos ciklui būtina skirti žymiai daugiau valandų.

2. Be minimumo, studentai galėtų pasirinkti įvairius speckursus, kurie ir sudarytų aukštesnio lygio programas ir gal, kaip minėjau, priedus prie diplomo ir atlyginimo.

3. Dėl bakalaurų ir magistrų vardų rašiau. Aš manau, kad Lietuvoje galėtume turėti ir savus jų pavadinimus.

4. Teisus doc. A. Guda-

vičius teigdamas, kad diskusija turėtų persikelti į respublikinę spaudą. Aš taip jau padariau, manau, kad ir kiti neatsilik.

Pastaba. KVIECIU PAREIKSTI NUOMONĘ IR DEL STUDIJŲ ORGANIZAVIMO. Argi normalu, kai dalykui skirta 10 val. teorijos ir 6 val. pratybų, o jos išdėstomos per visą semestrą. Studentai ne tik pamiršta, apie ką kalbėjo dėstytojas praėjusį kartą, bet net užmiršta, kaip jis atrodė...

Virginija SAVICKYTE
Pedagogikos katedros
vedėja

Algirdo MUSNECKIO
nuotr.

APIE EGZAMINUS LINKSMAI

VIENINTELĖ IŠEITIS

Kovodamas su nusirašinėjimu egzaminų metu doc. A. Vištakis egzaminus ir įskaitas priiminėja visiškai neapšviestoje auditorijoje.

Egzamino metu dėstytojas klausia studentę:

- Kas jūsų kišenėse?
- Jūsų kūrinių citatos.

— Kodėl Jūs, profesoriau, rašote man dvejetą? Nejaugi aš padariau daug klaidų?

- Ne, tik vieną: kišote „špargalkę“ šalia kišenės...

— Ar studentas gali apginti kandidatinę disertaciją?

- Gali, jei disertacija bus apie tai, „kaip laikyti įskaitas ir egzaminus visiškai nesimokius“.

EKSPERIMENTAS

Studentas Dumčius nutarė egzaminui pasirengti per vieną naktį. Tuo tikslu jis išvyko į Užpollarę, kur naktis, kaip žinia, tęsiasi pusę metų.

- Kodėl jaudinatės? Ar bijote mano klausimų?
- O ne... Aš bijau savo atsakymų.

Dėstytojas egzamino metu:

- Gražiai meluojate! Nors meluoti ir negražu.

— Vienas gali užduoti daugiau kvalių klausimų. — sako profesorius, — negu dešimt protingai atsakyti.

— Nieko nuostabaus, profesoriau, — porina studentas, — kad tiek daug mano draugų neišlaikė jūsų egzamino.

— Egzaminas — tai teatras: jūs — aktorius, aš žiūrovas!

- Puiku, profesoriau! Ar galima pakviesti suflerį? (Iš A. Katkaus knygos „Studentiškas šūpinys“)

KOMENTUOJAME NAUJUS ĮSTATYMUS

DEL SOCIALINĖS PASALPOS VAIKAMS

Mažai aprūpintų šeimų vaikams mokama socialinė pašalpa, kol vaikams sueis 16 (moksleiviams — 18) metų. Tokią pašalpą turi teisę gauti šeimos, kurių vidutinės bendrosios pajamos vienam šeimos nariui yra mažesnės negu 90 rb per mėnesį (anksčiau buvo 50 rb). Pajamų dydis vienam šeimos nariui yra nustatomas pagal šeimos pajamas per praėjusius kalendorinius metus. Tačiau socialinę pašalpą galės gauti ir tos šeimos, kurių pajamos pasidarė mažesnės nei 90 rb per mėnesį einamaisiais metais. Tokiu atveju socialinė pašalpa bus skiriama pagal šeimos pajamas per paskutinius tris mėnesius iki kreipiantis pašalpos.

Pašalpos dydis kiekvienam vaikui sudarys 40 proc. skirtumo tarp minimalaus gyvenimo lygio (100 rb) ir vidutinių faktinių pajamų vienam šeimos nariui.

Darbuotojus, kurie turi teisę gauti socialinę pašalpą savo vaikams, prašom kreiptis į buhalteriją (108 kab.).

DEL SOCIALINIO DRAUDIMO

Kiekvieną mėnesį iš gaunamų pajamų išskaitoma 1 proc. privalomam socialiniam draudimui.

DEL PAJAMŲ APMOKESTINIMO TVARKOS

Pagrindinėje darbovietėje gaunamų paja-

mu, susijusių su darbo santykiais, neapmokestinamas minimumas I gr. invalidams — 250 rb; II gr. invalidams — 200 rb; III gr. invalidams — 150 rb; asmenims, turintiems tris ir daugiau vaikų iki 18 m., — 200 rb; motinai arba tėvui, neturintiems sūtuoktinio ir auginančių vieną vaiką iki 18 metų, — 150 rb, auginantiems du ar daugiau vaikų iki 18 metų, — 200 rb (visiems kitiems asmenims — 100 rb). Be to, I ir II grupės regėjimo invalidams bei tėvams, auginantiems bent vieną vaiką invalidą, apskaičiuotasis mokestis mažinamas 30 rb.

Pagrindinėje darbovietėje gaunamos pajamos, atskaičiuavus iš jų neapmokestinamąjį minimumą, apmokestinamos pagal tokius mokestio tarifus: jei apmokestinamųjų pajamų dydis per mėnesį yra nuo 1 iki 600 rb — 18 proc., nuo 601 iki 900 rb — 108 rb + 20 proc. sumos, viršijančios 600 rb.

Ne pagrindinėje darbovietėje gautų pajamų mokestio tarifai yra tokie: jeigu pajamų dydis per mėnesį yra iki 200 rb — 18 proc., jei nuo 201 iki 700 — 36 proc. + 20 proc. sumos, viršijančios 200 rb, jei nuo 701 iki 1000 — 136 rb + 25 proc. sumos, viršijančios 700 rb.

P a s t a b a. Visus paminėtų išskirtinių kategorijų asmenis prašome suteikti informaciją buhalterijai (108 kab.).

„Pedagogo“ inf.

MOKYTOJAS—MAGISTRAS! NUO KADA?..

[Atkelta iš 2 psl.]

rektorius, ne pedagoginio instituto rektorius. Manysčiau, kad bus kova. Aš pasiruošęs mūšiu. Tačiau matau kitą, geresnę išeitį — susiteškoti bendraminčių tuose valdžios ešelonuose, nuo kurių didžia dalimi priklauso sumanymo įdiegimas. Supraskime paprastą tiesą: man nerūkia mūsų dėl mūsų ar pergalės. Nors pačiam koku, kad reikia tai aiškinti. Ne man asmeniškai, bet mums visiems — ministrui ir studentui, dėstytojui ir mokytojui — reikia geresnės tvarkos, tobulėsių veiklos paskatų, konkrečių rezultatų tiek pedagogų kalvėje, tiek

pačioje mokykloje. Anglų kalboje yra žodis „commitment“. Lietuviškai tai reikštų sugebėjimą įgyvendinti kiekvieną sumanymą nuo pradžios iki galo. Siuo atveju „commitment“ priklauso, deja, ne vien nuo asmeninės mano iniciatyvos ir atsakomybės. Padėk, Dieve, surasti energingų vienminčių.

Arba, duok Dieve, kad atsirastų geresnių alternatyvių sprendimų. Kad mokyti studentams ir mokyti vaikus mokytojams ūpas būtų didesnis. Ir dar. Kad asmenybė mokytojų visą gyvenimą — nuo studento bakalauro iki mokytojo daktaro.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju Instituto darbuotojams, materialiai parėmusiems mane sunkiu momentu. Ypač esu dėkinga Mokslinio tyrimo sektoriui, doc. E. Prėskie-

nenei ir Pedagogikos katedros vedėjai prof. V. Savickytei.

V. CIMBALIENĖ
Kasininkė

INFORMUOJAME

Studentai, registruoti Vytauto g. 84, skubiai kviečiami atsiimti maisto talonus 3-ajame bendrabutyje.

Komendantė

Studento liudijimą Nr. 85345, išduotą 1985 m. Pedagogikos fakulteto IV kurso 4 gr. studentui Evaldai Sodžiui, Juozapo, laikyti negaliojančiu.

Specialiosios pedagogikos laboratorijos bendradarbiai nuoširdžiai užjaučia vyr. mokslinį bendradarbį Juozą PETRUSEVIČIŲ dėl brolio mirties.

Kitas „Pedagogo“ numeris išels 1991 m. vasario 8 dieną.

aktorius
MALAKAUSKAS

MOSŲ ADRESAS:

23, 119 Šiauliai,
Vytauto 84,
tel. 3-285.

Rinko ir spausdino „Litnago“ spaustuvė, Vasario 16-osios g. 54. Ofsetinė spauda. Tiražas 1500 egz. Užsak. Nr. 280.

575